

Masia de la Coromina

Sant Quirze de Besora

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Casa de la Coromina
Emplaçament	Al lloc de la Coromina situat al vessant sud dels Quintans del castell de Montesquiú, a l'esquerra del torrent de la Mare de Déu i al costat del camí de Sant Quirze de Besora al castell de Montesquiú.
Alçada:	600,2

Coordenades:

Latitud:	42.109656570127
Longitud:	2.2148084025658
UTM Est (X):	435084
UTM Nord (Y):	4662250

Classificació

Número de fitxa	08237 - 114
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Modern
Segle	XIX
Any	1842
Autoria de l'element:	Josep Domingo Lluch
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Masia que es troba en molt bon estat de conservació ja que encara actualment està habitada i els seus propietaris en tenen cura del seu manteniment , La coberta fa poc temps que ha estat reformada, fet que en garanteix la seva conservació i les parets han estat rejuntades i les obertures se n'han remodelat les fusteries.
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Masia que es troba inclosa en el catàleg de masies i cases rurals del municipi de Sant Quirze de Besora i inclosa com a BPU i àrea d'expectativa arqueològica i/o paleontològica

Número inventari	Sí. IPA. Núm. 23780
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Restringit
Ús actual:	Residencial - productiu
Titularitat	Privada
Titular:	000101600DG36B0001IO
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dg., 30/07/2023 - 08:55

Descripció

Es tracta d'un conjunt arquitectònic format per la masia, els coberts annexos, l'era, la pallissa i tota l'àrea del jardí. Hem diferenciat alguns elements en diferents fitxes com és el cas dels interiors, la pallissa i la capella. La resta estan descrits en aquesta fitxa. La casa pairal de grans dimensions està delimitada per un mur o baluard que la tanca completament i la separa dels coberts, quadres i estables situats en una cota lleugerament inferior ja que el conjunt es disposa formant terrasses i esglaonada al vessant sud del turó del castell de Montesquiu i al costat dret del torrent de la font de Mares. La casa pairal pròpiament dita és de planta rectangular amb sis crugies orientades en sentit nord-sud i amb dos cossos perfectament diferenciats i integrats a la seva fàbrica arquitectònica. Els murs de separació són de maçoneria e còdols de riu mal treballats i escairats i amb les divisions horitzontals fetes en forjats de fusta damunt de cavalls de fusta i també voltes de canó de tipus encofrat. Els paviments interiors són de maó ceràmic disposats de manera reticulada i plana. Es disposa en planta baixa, dues plantes pis i unes golfes cobertes amb teulada a quatre vessants de teula ceràmica damunt de cavalls i llates de fusta i amb el carener paral·lel a la façana principal que s'orienta a migdia. A llevant hi té adossat el cos de la capella, de planta rectangular, una sola planta i coberta a dues vessants i a ponent altres construccions més tardanes.

La composició de les façanes és geomètrica i ordenada i amb les obertures disposades de forma rítmica a cada planta especialment la façana sud que correspon amb la principal. Es disposa amb un predomini del buit respecte el massís ja que coincideix amb la zona de galeries. es disposa amb sèries de 8 arcs rebaixats escarsers a cada planta que recolzen damunt d'impostes de maó ceràmic que recolzen damunt de pilars de secció quadrada i baranes de ferro forjat amb barrots simples de secció circular i passamà recte. A la darrera planta hi ha 8 ulls de bou que estan protegits per la barbacana del voladís de la coberta formada pels caps de les bigues sobresortints amb les llates i plaques de rajoles ceràmiques a la part inferior. L'aparell és de maçoneria de còdols de riu mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç i filades regulars amb les cantonades de pedra picada i els bastiments de les obertures fets en maó ceràmic. La façana de llevant està embeguda en part pel volum de la capella que ocupa la part de la casa i sobresortint únicament el cos de la galeria que es projecta uns metres al sud. Hi ha oberta la porta d'entrada principal coronada en arc rebaixat amb els bastiments i dovelles de pedra picada i amb la data de 1853 inscrita dins d'un medalló a la clau. Damunt seu i coincidint amb les dues plantes superiors s'obren dues balconeres coronades en rac rebaixat de maó ceràmic i barana de forja situada al pla de la façana i formada per barrots simples de secció circular i passamà recte. A les golfes hi ha oberts dos ulls de bou, un que coincideix amb el cos de les galeries i un darrer amb el volum dels habitatges. L'aparell és de maçoneria de còdols de riu disposats de forma regular amb filades horitzontals, unides amb morter de calç. La coberta forma el mateix ràfec i voladís que la façana principal.

La façana de tramuntana és pràcticament idèntica amb la façana de migdia amb la mateixa composició i distribució de les obertures al cos de la galeria amb una portalada a la planta en pedra picada, dues

balconeres als dos primers pisos i un ull de bou a les golfes ja que pertanyen a un mateix període constructiu. En canvi i pel que fa al volum de l'edifici residencial és més heterogènia a,b tres finestres de maó ceràmic a la planta baixa, tres finestres més al primer pis, una de les quals és amb els bastiments i llinda de pedra picada corresponent a una fase més antiga, tres més a la planta segona i altres dues al sota teulada. L'aparell és irregular i amb tipologies diverses fruit de les diferents fases constructives, visibles en el seu aparell.

La façana de tramuntana és la que té menys interès ja que està molt transformada i desfigurada amb les finestres obertes irregularment.

L'accés a l'interior es realitza per dues portalades d'arc de mig punt obertes a l'interior de la galeria de la planta baixa i que seran descrits en una fitxa a part.

A la part sud del recinte i amb una terrassa més baix hi ha els volums de les quadres i dels estables format per una nau rectangulars disposades en sentit perpendicular a la casa pairal amb una orientació nord-sud i formada per una sola planta amb coberta a dues vessants amb el carener paral·lel a la façana principal on hi ha obertes un seguit de portes a la planta baixa coronades en arc rebaixat de maó ceràmic i àmplies obertures al primer pis destinades a pallisses. L'aparell és de maçoneria de còdols de riu mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç i filades irregulars. Aquest àmbit amb unes funcions exclusivament agrícoles dona accés a una era pavimentada amb rajoles de maó ceràmic i tancada darrere un baluard de maçoneria i còdols de riu. A la part de llevant i de ponent hi ha el jardí de la casa al costat d'un segon pati on hi ha les pallisses i que comunica amb el torrent de la font de les mares. Aquest torrent és salvat per un pontarró d'un sol arc rebaixat amb les dovelles de maó ceràmic i aparell de maçoneria.

Es tracta d'un conjunt arquitectònic de primer ordre.

Observacions:

La casa està molt restaurada i ben conservada. La fisonomia actual respon a la darrera restauració feta per la família Domingo que li donà un aspecte senyorial. Amb tot i analitzant els paraments de la façana oest podem endevinar com la masia ha anat creixent des de tramuntana a migdia afegint-hi un seguit de cossos i annexos. Així doncs encara podríem endevinar com la masia que va precedir a la gran reforma del 1854 tenia tres crugies seguint els esquemes clàssics de les masies de l'època moderna amb obertures de pedra picada obertes a les diferents façanes amb una planta rectangular, llinda de pedra i ampit bisellat i amb l'accés a migdia. El vestíbul actual amb el cos de la caixa de les escales al fons i portes coronades amb llindes a la planta baixa podríem ser testimonis d'aquesta construcció més antiga i amb forts paral·lels a Can Bruch de la plaça Major,6 dit també "les Comes". No hem trobat altres restes més antigues, malgrat l'origen medieval de la finca.

Història

Enclavada al marge esquerra del Ter i al vessant sud del castell de Montesquiú en uns plans que queden delimitats pel torrent de la Mare de Déu hi ha aquesta important casa pairal. De probable origen medieval pertanyia al comte de Santa Coloma i que el 1842 és adquirida per Quirze Rierola juntament amb el mas de la Casanova sota el nom de Josep Safont, testaferro que amagava el veritable propietari de la finca. Els testaferros eren personatges que utilitzaven el seu nom per fer transaccions econòmiques a mans d'una altra persona i a canvi d'una compensació econòmica, és a dir actuaven com a banquers. En el cas de la masia de la Coromina juntament com moltes altres el 1842 se n'adquireixen l'aprofitament dels seus fruits per part de

Francesc Fosas juntament amb els de les masies del Bufí, Casanova la Solana, la sala de Sora, Casanova de la Coromina, Castell, Planeses, Sant Mohi, Baví xic, Baví gros, Boix de Ripoll, Ravell i Francàs. Finalment els béns del Marquesat de Besora i Montesquiú seran venuts a Josep Safont per un valor de 50.000 duros l'1842, aprofitant el declivi dels nobles i com a mesura per eixugar els deutes. Així doncs es convertiran en els propietaris més potents de Sant Quirze que atorgaran la meitat dels seus béns del marquesat de Besora a Josep Domingo LLuch que s'instal·la a la finca de la Coromina i la reforma de forma notable adquirint la fisonomia que ens ha arribat fins als nostres dies. De fet aquest traspàs el tenim documentat en el "cuaderno de liquidaciones y amillaramiento de 1862" (AMQ. carpeta 1013) on especifica a la inscripció núm. 50 a nom de Llorenç Domingo Lluch.

Posesión llamada de la Coromina situada en el llano del mismo nombre , de su propiedad y que cultiva de su cuenta con la aplicación siguiente"... "por una casa de labor llamada de la Coromina nº2 " amb un valor de 1000,00 diners a banda de "por otra llamada del Bofí, por otra llamada de las Illas, por otra en el lugar de Montesquiú calle Mayor nº5 , Por otro en el pueblo de Sant Quirze de Besora Plaza nº 7 y por otro un molino harinero llamado el molí nou. (AMQ. Cuaderno de liquidaciones y amillaramiento. 1862).

Segons Serrallonga (Serrallonga. Ob cit. P-64) els Domingo s'instal·len a la finca, la rehabiliten i acondicionen notablement i estableixen la seva principal residència. Amb tot les desavinences entre els germans faran que aquest patrimoni es trossegui i es fragmenti en diverses parts mantenint sempre la part principal. Els Domingo i els Safont tindran patrimoni separat encara que tinguin negocis comuns. Segons dades estadístiques els Safont i els Domingo eren de les persones més apoderades d'Espanya el 1846. Existeix un conveni entre els Domingo, els Safont i els Serra per obrir un camí pel Bac de Baví per tal de millorar l'accés a zones agrícoles. Consta com una de les finques més poderoses de Sant Quirze i entorns

Bibliografia

SERRALLONGA URQUIDI JOAN, 1998. Sant Quirze de Besora de 1714 a l'actualitat. Eumo editorial

AMQ. Cuaderno de liquidaciones y amillaramiento 1862. Carpeta 1016

AMQ. Fons Rierola can Tija. 1828-1960 Carpetes 1-12.

